Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

BIULETYN KOWIEŃSKI

WILBI

WILEŃSKIE BIURO INFORMACYJNE (WILBI) WIELKA-POHULANKA 19—17.

Nr. Wilno, dnia 25.XI.1933 r. 964.

Treść numeru:

I. ZAGADNIENIA POLITYKI ZAGRANICZNEJ.

x

x x

I. ZAGADNIENIA POLITYKI ZAGRANICZNEJ.

"L i e t u v o s A i d a s" o p e r s p e k t y w a c h r o k o w a ń p o l s k o - n i e m i e c k i c h."Liet.Audas"Nr.263. z 20.XI.1933 r. Art.p.t."Perspektywy rokowań polsko-niemieckich". Streszczenie:

Przed kilku dniami rozeszła się wiadomość o podjęciu bezpośrednich rokowań polsko-niemieckich. Prasa polska uważa to podjęcie rokowań za doniosły wypadek.

Stosunki polsko-niemieckie były i są jednym z najważniejszych problemów, jeżeli chodzi o pokój europejski. Litwie, będącej bezpośrednią sąsiadką zarówno Niemiec, jak Polski, niewątpliwie również bardzo zależy na tem, kiedy i w jaki sposób problem ten zostanie rozstrzygnięty. Problem ten polega głównie na granicach polsko-niemieckich. Traktat Wersalski odebrał Niemcom 46.150 km.kw. obszaru z 3,8 milj. mieszkańców. Obszar ten przypadł Polsce.Oprócz bogatych złóż węglowych i urodzajnej ziemi, obszar ten ma dla Niemiec przedewszystkiem to znaczenie, że oddziela Prusy Wschodnie i Niemcy właściwe.

Już przed Hitlerem żadna partja niemiecka nie chciała się zgodzić na obecne granice polsko-niemieckie. Hitlerowskie Niemcy posuwają się jeszcze dalej. Hitler krytykuje nawet granice Niemiec z 1914 r., uważając, że były to granice czasowe. Dążenie do przywrócenia granic z 1914 r. nazywa Hitler absurdem politycznym.Według Hitlera, Niemcy potrzebują obszarów, odpowiadających niemieckiej potędze materjalnej i duchowej. O ile można sądzić, sprawa Korytarza jest dla Hitlera zbyt błaha, by uważał on ją za swój ideał i koncentrował na niej całą swą energję.

Taktyka Hitlera zmierza, o ile można sądzić z jego enuncjacyj do wzmocnienia Niemiec nawewnątrz i odpowiedniego przygotowania ich do ekspansji na wielką skalę.

Jeżeli chodzi o politykę polską w stosunku do Niemiec,ogranicza się ona do formuły "dobre stosunki sąsiedzkie w granicach obecnych". Polacy już oddawna starają się o stworzenie t.zw.wschodniego Locarna. Dotychczas jednak starania te spełzły naniczem. O tem, że Polacy nie dopuszczają nawet możliwości zmiany obecnej granicy z Niemcami, świadczą chociażby olbrzymie kapitały, jakie Polacy włożyli i wkładają w rozbudowę portu w Gdyni, kolei Katowice-Gdynia, fortec pogranicznych i t.d. Kapitały te sięgają miljardów złotych. Pozatem wystarczy spojrzeć na mapę, by zrozumieć, że żaden inny korytarz nie może Polakom zastąpić Korytarza Pomorskiego. stanowiącego najprostsze i najbardziej naturalne wyjście polskie na morze. Z takiego wyjścia na morze Polacy nigdy dobrowolnie nie zrezygnują i zrezygnować nie mogą. W problemie granic polsko-niemieckich znaleść więc kompromisu niepodobna.

Oczywiście Hitler, kierując się względami taktycznemi może się układać, a nawet podpisać pakt o nieagresji. Żadne jednak układy i żadne pakty nie zdołają radykalnie zmienić stosunków polsko-niemieckich. Sam los splątał od wieków stosunki polsko-niemieckie Polska stoi na drodze ekspansji niemieckiej. Polacy ustąpić nie mogą, gdyż nie mają wyjścia. Polsce pozostaje więc bądź zagłada,bądź też utrzymanie zajętych pozycyj.-

K r o n i k a .

S p r a w a l i t e w s k o - a n g i e l s k i c h s t o s u n k ó w h a n d l o w y c h .Prasa kowieńska /z 22.XI.1933/:W swoim czasie rząd angielski przesłał rządowi litewskiemu za pośrednictwem posła litewskiego w Londynie p.Sidzikauskasa szeroki memorjał, w którym wskazywał drogi rozszerzenia litewsko-angielskich stosunków handlowych. Specjalna komisja parlamentu angielskiego przejrzała ten memorjał i załączyła doń odpowiednie uwagi. Ostatnio te uwagi za pośrednictwem posła Sidzikauskasa zostały przesłane litewskiemu ministrowi Spraw Zagranicznych. Obecnie Ministerstwo Spraw Zagr. uwagi te rozważa. Jak słychać, rząd angielski życzy sobie, aby litewsko-angielskie stosunki handlowe zostały uregulowane na wzór niedawno zawartej angielsko-fińskiej umowy handlowej. Przeto właśnie przystąpiono obecnie do starannego rozpatrzenia angielsko-fińskiej umowy.-

Echa rokowań polsko-niemieckich w "Liet.Żinios". "Liet.Żinios" w Nr.266 /XI.1933/ zamieszczają przedruk głosów prasy polskiej na temat rokowań polsko-niemieckich. Przedrukowując głosy "Czasu", "Polonji" i "Gazety Warszawskiej", "Liet.Żinios" powstrzymują się od jakichkolwiek komentarzy własnych.-

III. ZAGADNIENIA POLITYKI WEWNĘTRZNEJ I ŻYCIE SPOŁECZNE.

Kronika.

Zmiany w dyplomacji litewskiej. "Memeler Dampfboot" Nr.273. /XI.1933/: Dotychczasowy poseł litewski w Berlinie dr.Szaulys mianowany został posłem w Moskwie na miejsce ustępującego Bałtruszajtisa. Posłem w Berlinie będzie dotychczasowy poseł litewski w Paryżu Klimas.-

Pożegnalne listy prof.Herbaczewskiego w "Naujoji Romuva". "Naujoji Romuva" Nr.151 /XI.33/ zamieszcza dwa pożegnalne listy prof.Herbaczewskiego. Autor tych listów oświadcza, że, wyjeżdżając z Litwy pragnie zapomnieć o wszystkich swych krzywdach. Prof.Herbaczewski oświadcza też, że mieszkając czas jakiś zagranicą, nie będzie kompromitował Litwy i Litwinów swą działalnością. Za swe zadanie uważa prof.Herbaczewski przełamanie muru nienawiści między kulturami obu narodów. Wreszcie zapowiada prof.Herbaczewski, że utrzymywać będzie z literatami litewskimi stosunki nietylko duchowe, lecz i fizyczne, przysyłając od czasu do czasu artykuły oraz, że będzie marzył o powrocie na Litwę. Powrót ten uzależnia prof.Herbaczewski od swego stanu zdrowia i od stanowiska swych wrogów na Litwie. -

Projekt prof.Paksztasa przeniesienia stolicy Litwy do Kłajpedy. Prasa kowieńska /z 20.XI.1933/: W najbliższych dniach związek współpracy kulturalnej z Krajem Kłajpedzkim urządzi odczyt prof.Paksztasa o Kraju Kłajpedzkim. Jak podają pisma, zapowiedziany odczyt ma być ciekawy z tego względu, że lektor zamierza wystąpić na nim z projektem przeniesienia stolicy z Kowna do Kłajpedy.-

Sprawa lektoratu kłajpedzkiego prawa kryminalnego. Prasa kowieńska /z 20.XI.1933/: Jak podają, wydział prawny uniwersytetu W.W. prowadzi obecnie rokowania z kilku zagranicznymi profesorami w sprawie zajęcia katedry kłajpedzkiego prawa kryminalnego.-

Rozbudowa szkolnictwa powszechnego. Prasa kowieńska /z 22.XI.1933/: Na życzenie M-stwa Spraw Wewn. wszystkie samorządy mają ożywić w roku przyszłym budownictwo szkół. Jak przypuszczają, w całym kraju zostaną zbudowane szkoły początkowe dla 150 kompletków.

Sprawa obrony przeciwgazowej na Litwie. "Liet.Żinios" Nr.264 /XI.1933/: 18 listopada prezes aeroklubu litewskiego prof.Żemaitis wygłosił odczyt na temat potrzeby stworzenia na Litwie obrony przeciwgazowej. Prof.Żemaitis oświadczył m.in., że przychodzą czasy, w których sprawy obrony przeciwgazowej trzeba wysunąć w całej pełni. Litwa znajduje się na trakcie wielkiej wojny i musi się zatroszczyć o swą ochronę. Wszyscy sąsiedzi Litwy już wiele na tem polu zdziałali.-

Nowa ustawa o najmie i zwalnianiu robotników. Prasa kowieńska /z 22.XI.1933/: Wydana niedawno ustawa o wynajmowaniu i zwalnianiu robotników rozciąga się na wszystkie przedsiębiorstwa, nie wyłączając drobnych warsztatów zatrudniających jednego robotnika.-

Protest literatów litewskich przeciwko usunięciu z bibljotek kłajpedzkich pacyfistycznych książek. Prasa kow./20.XI.1933/: Związek pisarzy litewskich przyjął uchwałę, protestującą przeciw usunięciu z kłajpedzkich bibljotek książek liberalnych i pacyfistycznych.

67